

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. V. An verba Consecrationis, dicantur Enunciativè, vel Recitativè.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

tamen absolvere formam, quia hoc est necesse, ut verba prius cum alijs prolata habeant sensum integrum & absolutum: & hæc in confirmationem dicta sint.

CONTROVERSIA V.

An Verba Consecrationis dicantur Enuntiative, vel Recitative.

874. **P**ropositio duplici intentione proferri potest. 1. Enuntiative, seu, quod idem est, Significative ac formaliter. 2. Recitative seu materialiter. Priori modo proferitur, quando intendimus affirmare id quod propositio significat. Posteriori modo, quando intendimus narrare historicè, quod alius per illam propositionem affirmavit: sive deinde nos idipsum affirmemus, sive non: v. g. si Sacerdos legat Epistolam in Missa Feli Corporis Christi, ubi recensetur historia institutionis Eucharistice.

Quæritur ergo in præsentia, an Sacerdos, quando consecrare intendit, proferat verba Christi recitative tantum, an enuntiative tantum, an utroque modo.

Cavendum autem est, ne quæstio hæc confundatur cum alia quæ cum hæreticis est, an verba proferantur Concionatorie, an Consecratorie: omnes enim Catholici fatentur proferri Consecratorie: sed dubitatur à Catholicis, an Sacerdos intendens primariò consecrare, hoc ipso saltè implicitè velit illa verba proferre affirmative, vel, an sufficiat, ea velle tantum proferre recitative, seu narrative, adeo ut si primariò vellet tantum sic proferre, & nullo modo affirmative, an inquam adhuc conficeret Sacramentum, necne.

Prima sententia docet, proferri tantum recitative. Ità Innocentius III. lib. 4. de Mysteriorum Missæ, Catherinus, Major, Mirandulanus, & noster P. Salmeron fusissimè, & teste Lugo doctissimè, to. 4. in Evang. tr. 13. eamque plures alij, quos sequitur Dicastillo, valde probabilem putant, ut proinde neminem movere debeat censura Vasquezij d. 200. n. 14. & Præpositi, eam opinionem erroneam vocantium.

Secunda sententia est, illa Christi verba tantum enuntiative proferri. Ità S. Bonaventura, Gabriel, Marfilus, Vasquez, & eam aliquando tenuerat Lugo.

Tertia est, proferri utroque modo: recitative quidem proprio Sacerdotis nomine, & ut sic non esse consecratoria, nec proinde necessarium esse ut recitative proferantur: enuntiative verò proferri in Persona Christi, & sic esse consecratoria, atque esse de essentia sic proferri. Ità Sotus, Suarez, Bellarminus, Valentia, Bonac. Conink, Tanner, Nugnus, Præpos. Hurt. Lugo, Dicastillo, Arriaga.

875. **DICO** 1. De essentia consecrationis est, ut verba proferantur enuntiative, sive Sa-

cerdos hoc explicite, sive tantum implicitè intendat, quod sufficit. Ità S. Thomas a. 5.

Conclusionem probat Vasquez & Hurtadus 1. Quia Sacerdos mediâ significatione verborum consecrat & convertit panem & vinum in Corpus & Sanguinem Christi. Nam Tridentinum sess. 13. c. 4. ait, Ecclesiam ex eo collegisse conversionem Eucharisticam fieri, quia Christus verè dixit, Corpus suum esse, quod offerebat: & non solum collegit tunc, quando Christus ipse in propria persona proferebat, factam fuisse conversionem à Christo, sed etiam nunc fieri à Sacerdote, quia nomine, & in Persona Christi verè dicit idem, quod Christus verè dixit. Ad hoc tamen responderet Lugo. Ecclesiam collegisse præsentiam Christi ex veritate verborum quæ dixit ipse Christus, consequenter autem colligere præsentiam Christi in nostra Eucharistia, quia Christus dedit Apostolis & Sacerdotibus potestatem conficiendi idem Sacramentum, recitatione eorundem verborum, cum intentione faciendi quod Christus fecit.

Probant iidem 2. Quia alioquin non fieret medijs verbis illa consecratio & conversio; nam vna substantia integra nequit pugnare cum alia, nisi ratione significationis verborum. Hæc probatio adhuc infirmior est. est enim, ut supra vidimus, repugnantia physica inter illas duas substantias quoad officium substandi accidentibus.

Probatur ergo Conclusio melius 1. ex Florentino & Patribus, asserentibus, illa verba proferri in persona Christi, ità ut Christus censeatur per os Sacerdotis ea proferre: atqui sic tantum recitative proferret, non proferret ea in persona Christi, sed proprio nomine: ergo &c.

Dices. Imò adhuc proferret nomine Christi, quia proferret ex intentione faciendi Sacramentum, quæ intentio denominat actionem fieri nomine Christi.

Sed contra. Dupliciter possum uti pronomine *Ego*, & *Meum*, proferendo ea nomine alterius. primo modo ità, ut per illud pronomen verè significem meipsum, licet id quod affirmando efficio, efficiam potestate alienâ, & sic nomine alterius. sic quando Minister baptizans dicit: *Ego te baptizo*: non est sensus: *Ego Christus te baptizo*: sed: *ego Petrus, Joannes &c.* qui tamen baptizat nomine Christi. Alio modo possum uti tali modo loquendi, ità ut illud pronomen reverè significet & appellet ipsum principalem, cuius personam speciali modo repræsentō, ità ut verba quæ profero cum pronomine, non verificentur vlllo modo de mea persona, sed de principali: sic Angelus repræsentans personam Dei, dixit: *Ego sum Deus Abraham, Deus Isaac.*

Itaque Concilium Florentinum & SS. Patres in secundo sensu dixerunt proferri verba Christi in Persona Christi, nempe ad defendendam veritatem illorum verborum, quæ vera non essent, si rō *Meum* appellaret personam Ministri.

Confirmatur. Si tantum recitative proferrentur verba, sequeretur quod sufficeret, si Sacerdos

M m m

dos

dos diceretur [Accepit panem , benedixit , fregit &c. dicens esse corpus suum.] hoc enim esset recitativè omnia dixisse.

Hoc ipsum discrimen inter formam hujus & aliorum Sacramentorum expressit *S. Thomas q. 78. a. 1. in Corp.* dicens : [Formæ aliorum Sacramentorum proferuntur ex persona Ministri , sive per modum exercentis actum , sicut cùm dicitur : *Ego te baptizo* : sed forma hujus Sacramenti proferitur quasi ex persona ipsius Christi loquentis , ut detur intelligi , quòd Minister in perfectione hujus Sacramenti nihil agit , nisi quòd profert verba Christi.]

Probatur Conclusio 2. Si verba tantùm recitativè proferrentur , sequeretur , non fieri consecrationem , si quis sine ullis præcedentibus verbis cum intentione consecrandi , proferret præcisè hæc verba : *Hoc est Corpus meum* . consequens , inquit Lugo , licet aliqui concedant , est tamen durissimum : sequeretur enim etiam priora verba esse partem formæ , scilicet illa , *Qui pridie quàm pateretur* . quia sine his non est integra narratio : consequens videtur esse contra Florent. dicens , formam esse verba Salvatoris , illa verò sunt verba Evangelistæ.

Probatur potest 3. ad hominem. Adversarij fatentur , ex pronomine *Hoc* , colligi , quòd materia debeat esse præsens : atqui si tantùm recitativè dicerentur , non posset inde colligi necessitas præsentia : non enim affirmat Sacerdos , Christum super hæc accidentia dixisse : *Hoc est &c.* sed super illa quæ in cæna gerebat in manibus : unde tota narratio esset vera , etiam si nullam haberet præsentem materiam.

Probatur 4. Verba Sacramentorum significant id quod efficiunt : atqui verba , quibus conficitur Eucharistia , efficiunt præsentiam Corporis Christi sub speciebus : ergo debent illam significare : sed non significant illam , si tantùm recitativè proferrentur : non enim significant præsentiam Christi sub speciebus quas Sacerdos in manibus tenet , sed tantùm sub illis quas Christus tenuit in cæna : ergo debent proferri significativè.

Probatur 5. In consecratione ponuntur aliqua vi verborum , & aliqua per concomitantiam : sed hoc esset falsum , si verba tantùm proferrentur recitativè : ergo. Minor probatur. Quæro enim , an sub speciebus panis quem nunc consecrat Franciscus , ponatur Corpus Christi ex vi verborum prolatorum à Christo in ultima cæna , an vi prolatorum nunc à Francisco ? si dicas primum : contra est 1. quia illud non ponitur vi verborum , quod non est necessarium ad verificanda verba : sed præsentia Corporis Christi sub his modernis speciebus , non est necessaria ad veritatem verborum in ultima cæna prolatorum , non enim affirmavit Christus , sub his speciebus esse corpus suum. Contra 2. quia in cæna positus est vi verborum etiam ille sanguis , qui nunc non est amplius in Corpore Christi , sed remansit in sudario , spi-

nis &c. nunc autem non ponitur : debent autem etiam nunc poni , si attendenda essent verba prolata in ultima cæna. Si verò dicas secundum , habemus intentum , scil. verba ponuntur significativè , alioqui nihil poneretur vi verborum , quia nullam habent significationem in ordine ad præsentem hostiam.

876. DICO 2. Verba consecrationis etiam recitativè seu historicè proferuntur. Colligitur ex toto contextu Canonis , à verba illa *Qui pridie quàm pateretur &c.* quicunque enim audit totam illam narrationem , venit in operationem , quòd Christus hæc verba præfatur in cæna , & si Sacerdos alia supponeret , diceret historiam malè narrasse : ergo dicit ea recitativè. Contra primam Conclusionem

Obijciunt 1. Si Sacerdos hæc verba proferret significativè , verba essent falsa , diceret enim illud esse suum corpus. 2. Non proferuntur à sua persona , ita ut *Hoc est Corpus meum* appellaret Sacerdos ut gerentem personam Ministri Christi , sed præsentem personam principalem ; item enim Dicastria & Consilia Principum solent volumina scribendi , quasi scriberet ipse Princeps , repræsentant immediatè & directè , & non mediatè & indirectè , sicut quando Minister dicit : *Ego baptizo*.

Obijciunt 2. Græci addunt in consecratione panis hæc verba : *Qui pro vobis traditus*. In Ecclesia latina adduntur : in consecratione Calicis. Qui pro vobis effundetur . sed hæc non ponuntur nunc enuntiativè dici , quia non essent vera. In sententia communi , quòd illa verba non sint pars substantialis formæ , dicendum est , quòd solum recitativè proferantur , in sententia contraria verò dicendum , ea proferri à Sacerdote ut repræsentante tempus Cæna , ut sentit *luc. 22. effusionis duratio est posterior duratione Cæna*.

Contra 2. Conclusionem obijciunt 1. Verba æquivoca non possunt simul & semel in una proferentis habere duplicem sensum æquivocum , v. g. si mihi duo confessi essent , non possem eos absolvi vna absolutione per verba , *absolvo te* ; dirigendo illud *te* ad utrumque , respectu quorum est æquivocum . & ratio est , quia nomen æquivocum significat diversa ut directè , secundum diversitatem , & ideo debet ad rem determinari per intentionem loquentis : quæ si verba consecrationis proferrentur recitativè simul & enuntiativè , tunc illud *Hoc* , esset æquivocum ; nam ut recitativè prolaturum significat accidentia quæ Christus habuit in cæna in manibus , prolaturum verò enuntiativè significat accidentia posita in manibus Sacerdotis : ergo non possunt simul utroque modo proferri . 2. non possunt simul utroque modo proferri . Si loquens non nisi vnam personam repræsentet , concedo , si duplicem personam repræsentet , nego major . & eodem modo distincta non re negatur Conseq.

Confirmatur responsio exemplis , quod Christus dixit Matth. 15. ad Scribas & Phariseos

Bene prophetavit de vobis Isaias dicens : Populus hic labijs me honorat , cor autem eorum longè est à me. protulit ea imprimis recitative , ut patet : deinde etiam enuntiative , dum de presenti populo suo nomine affirmavit , quod Deus per os prophetæ de populo tunc existente pronuntiavit. non enim loquebatur Isaias de Scribis & Phariseis , sed de toto populo Judaico tunc existente : & ut notat Maldonatus , sunt verba accusantis. Eodem modo potest Religiosus dicere mendico petenti Eleemosynam : quod olim Petrus dixit , & ego dico : argentum & aurum non est mihi.

Card. de Lugo hic tum n. 48. tum præcipue n. 120. movet questionem novam ; an illa verba accipite & manducate ex hoc omnes : tametsi non caullent ne quidem partialiter præsentiam Christi , nec sint pars formæ , nihilominus proferantur non merè recitative , sed potius ita , ut jam tunc Sacerdos loquatur in persona Christi , non minus quam per illa : Hoc est &c. & resolvit affirmative.

877. DICO tamen 3. Illa verba tantum recitative proferri. Probatur. Si illa verba proferrentur in Persona Christi , deberent ad aliquos audientes dirigi , sunt enim verba præceptiva sumptionis , ut docet ipse Lugo : sed non possunt assignari ad quos dirigantur : non quidem ad illos qui intersunt Missæ , non enim præcipitur illis sumptio ex illa hostia , nec Sacerdos habet animum alijs inde aliquid tribuendi : & quidni nemo Missæ interfit ? Sed neque diriguntur ad Apostolos , repræsentando tempus Cænæ ; tum quia Sacerdos non accipit potestatem præcipiendi Apostolis , nec Christus Apostolis præcipit nunc per Sacerdotem , ut sumant ex illo quod in Cænâ dederat , multo minus ex eo quod modo Sacerdos habet in manibus : tum quia sic evaderet inepta propositio causalis : esset enim sensus : accipite & manducate ex hoc (quod ego in Cænâ teneo) omnes , quia hoc , (quod nunc Sacerdos habet in manibus) est corpus meum.

Objicit Lugo 1. aliquas auctoritates Patrum. Verum , ut legenti patet , illa testimonia probarent (si quid probarent) illa verba esse etiam consecratoria. Solum itaque asseruerunt , illa esse verba à Christo prolata , nec esse verba Evangelistæ.

Objicit 2. Si illa verba non proferuntur in Persona Christi , tunc falsa erit causalis , quæ exprimitur per part. Enim. 3. hanc particulam , non proferri enuntiative , sed tantum recitative , ut disertè docet Suarez *disp. 59. s. 1. §. Dico 3.* vbi etiam pro comperto supponit , illa verba : Accipite & manducate. tantum dici recitative & materialiter. idem tradit Dicastillo & Arriaga. Obiter etiam adverto , part. Enim : nec ab Evangelistis nec à S. Paulo positam esse , poni tamen in Canone Missæ probabiliter ex Apostolica traditione , quod à Christo fuerit prolata , ut habet S. Thomas 2. 2. ad 5.

878. Est denique hic controversia , an forma calicis constitutiva sint hæc verba : Novi & æterni Testamenti , Mysterium fidei , qui pro vobis &

pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Affirmat S. Thomas a. 3. alij communius nunc negant.

Probatur 1. Incredible prorsus est , nullum Evangelistarum , imò nec S. Paulum , cum de hoc Mysterio veller ex proposito instruere Corinthios , retulisse integram essentialem formam huius consecrationis , sed mancã , cum tamen diligenter addiderint præceptum Christi , faciendi hoc in ejus commemorationem : atqui nullus illorum retulit totam illam formam , quã utitur Ecclesia latina , & quod bene notandum est , non solum nullus retulit omnia illa verba , sed aliqua etiam verba : æterni : & : mysterium fidei : omnes omiserunt. ergo non sunt omnia essentialia.

Probatur 2. ex Liturgiis Apostolorum , tum Evangelistarum Joannis & Marci , in quibus forma ponitur his præcisè verbis : Hic est sanguis meus. vel : Sanguis meus est hic. Præterea nec in Liturgia S. Jacobi Apostoli , nec S. Basilij , nec S. Chrysostomi , nec Æthiopum , quæ creditur composita ab Apostolo Matthæo , nec S. Leandri vel Isidori , præscribitur forma Ecclesia latina , sed aliqua illius verba omittuntur : atqui temerarium esset dicere , ab his omnibus nunquam consecrari calicem , præsertim cum Romæ illæ Liturgiæ Græcorum à Græcis observentur , sciente Pontifice.

Accedit auctoritas PP. Concilij Florentini , qui non ignorabant , Græcos aliã formã uti , neque tamen in hoc reprehenderunt , sed potius supposuerunt , eos rectè consecrare. Vnde Suarez , cateroquin S. Thomæ observantissimus , in fine sect. 1. sic concludit. [Quocirca non existimo injuriam fieri D. Thomæ , si propter multarum Ecclesiarum & Liturgiarum auctoritatem ab ejus opinione discedamus , quam sine dubio ipse mutasset , si vel prædictas Liturgias , vel aliarum Ecclesiarum usum agnovisset. quod enim non agnovit , signum est , quod nullam earum mentionem faciat in toto articulo.]

Dices. S. Thomam non dixisse , ea omnia esse de essentia , sed : de substantia : hoc est , ut explicant quidam Thomistæ , sine quibus quidem posset ex intentione Ministri fieri consecratio , sed tamen si Minister velit illis omnibus uti , tunc effectum suspendi vsque ad earum absolutionem. Verum hæc interpretatio est contraria S. Thomæ , ut ex Thomistis fatetur Philippus à SSS. Trinitat. nam S. Thomas pro eodem sumit : verba esse essentialia , & esse substantialia. Nam q. 60. a. 8. de forma Sacramenti in communi sic docet : [Si diminuat aliquid eorum , quæ sunt de substantia NB. formæ Sacramentalis , tollitur debitus sensus verborum , & ideo non perficitur Sacramentum.] Deinde in hoc ipso articulo de forma Calicis , tum in C. tum in arg. 2. & ejus responsione planè declarat , priora verba sine posterioribus non habere efficaciam.

Probatur Conclusio 3. Auctoritate SS. PP. Ambrosij , Cypriani , Iustini , Chrysostomi , Damasceni , quorum verba clarissima legi possunt apud Suarez : & nimis violenta est interpretatio

M m m m 2

Philippi

Philippi à SS. Trin. quòd non fuerint scholasticè locuti, sed reliqua verba subintellegerint.

Probatur 4. à pari. Sicut in consecratione Calicis Christus dixit: *qui pro vobis effundetur*, ita in consecratione panis dixit: *Qui pro vobis traditur*. sed hæc verba non sunt de necessitate, ut faterentur adversarij: ergo ex eo quòd Christus priora protulerit, non sequitur ea esse de necessitate in consecratione Calicis.

Probatur 5. Verba consecrationis hæc: *Hic est calix sanguinis mei*: habent sufficientem significationem præsentia sanguinis: atqui efficiunt id quòd significant: ergo jam vi eorum ponitur præsentia sanguinis. Respondet citatus Thomista, in formis Sacramentorum potiùs attendendam esse institutionem & traditionem quàm rationem: fuisse autem omnia illa verba instituta probat ex eo, quia Christus illa omnia protulit. Verùm hæc responsio adversatur huic ipsi auctori, qui contra S. Thomam docet, tria verba, nempe *ateri*, &: *mysterium fidei*, explicite & formaliter prolata non pertinere ad essentiam formæ: & tamen Christus illa etiam protulit. Nec juvat hunc auctorem, quòd dicat, ea contineri in prioribus virtualiter: nam hac ratione nos quoque dicemus, omnia verba à Christo explicite prolata contineri virtualiter in quatuor illis: *Hic est sanguis meus*.

879. Dices. In formâ baptismi non confertur effectus per hæc sola verba: *Ego te baptizo*: licet habeant sufficientem significationem: ergo idem de forma Calicis dici potest. R. Negando paritatem. Nam verba illa: *Ego te baptizo*, spectata secundum significationem humanam, non significant nisi ablationem materialem; & sic est propositio vera, etiamsi sequentia verba non addantur, nec alius effectus Sacramentalis producat: ergo cum illa verba gratiam non causent nisi virtute significationis Sacramentalis, & hanc non habeant, nisi quatenus continent professionem explicitam Trinitatis, cum Baptismus sit Sacramentum fidei, mirum non est, quòd effectus Sacramentalis sit etiam posterioribus verbis alligatus: at verò in verbis calicis illa verba: *Hic est calix sanguinis mei*: etiam spectatâ significatione quam habent ex impositione hominum, significant præsentiam Sanguinis, & quidem physicam: ergo non est cur non sint vera, quando sunt prolata, sive cætera addantur sive non, quamdiu non probatur Christum aliter instituisse.

Replicabis, illa verba non habere sensum adhuc perfectum, sed significationem prædicatam determinari per verba sequentia. Contra 1. ergo idem dicendum adversarijs esset de forma con-

secrationis panis, quòd prædicatum determinaretur per sequentia verba: *Quod pro vobis traditur*. aut dent disparitatem. Contra 2. Quia saltem, prædicatum *Sanguis* determinatur per verba sequentia, alioquin solus ille sanguis, qui admodum effusus est, poneretur vi verborum, & non ille qui in corpore remansit, si quis remansit. Contra 3. quia sequentia verba non determinatur, sed tantum explicant plura prædicata sanguinis, ne qua tamen explicatione adhuc satis explicetur significatur prædicatum & præsentia sanguinis, sicuti hoc ipsum adversarij fatentur de verbo *ateri* & *mysterium fidei*, quæ fatentur non esse substantia formæ.

880. Obijciunt. 1. Totâ illa forma ponitur in Canone, assignatur in Florentino & Colonienſi Concilio: in cap. cum Martine, & Catechismo Romano jussu Pij V. qui insuper præcipit expungi ex Commentarijs Cajetani contrariam opinionem, quam ipse Cajetanus sequitur. R. 1. in Florentino non haberi omnia illa verba in editione vulgata, sed solum dictum, *omnia esse formam*, sed in illis verbis comprehenditur formam, quòd verissimum est, non minus quàm verissimum est, formam comprehendere in Epistola ad Corinthios. In cap. cum Martine, non dicitur, omnia illa verba esse formam, sed ab Innocentio III. respondetur Episcopo interroganti, cur addantur verba, quæ non sunt in Evangelio? respondetur, inquam, illa verba habere traditionem Apostolorum, & omnia esse mystica plena: hoc totum fateamur omnes, sicut de verbis: *quod pro vobis traditur*: &: *ateri*: &: *mysterium fidei*. quæ non propterea sunt substantialia. 2. etiamsi dicerentur illa verba esse formam, nulli tamen dicitur, omnia esse necessaria & essentialia: sicut solemus dicere, nos recitare salutem angelicam, etiamsi in illa oratione aliqua sint, quæ non sunt pars salutacionis Angelicæ. Quoad id quòd additur de correctione Cajetani, respondent nostri DD. id factum esse à Pio V. & ipso Thomista, ne ex Cajetano alij Thomista exemplum acciperent, ad libitum à S. Thoma recedendi.

Obijciunt 2. Omnia illa verba eodem ritu proferuntur à Sacerdote, & eodem charactere in Missali. R. Etiam particula *enim*, &: *ateri*. & *mysterium fidei*. ita ponuntur, & eodem ritu proferuntur. hoc autem ideo fit, quia cum pertineant ad eandem orationem, & actionem, inconveniens esset interrumpi, nec interrumpuntur verba absolutionis, & amen invocatio Trinitatis non est de essentia.

